

Katsaus

Kokemuksia avoimesta arvioinnista – tapaus fantasialiiga

OLLI SOTAMAA

olli.sotamaa@uta.fi

Tampereen yliopisto

Tiivistelmä

Vuoden 2013 *Pelitutkimuksen vuosikirja* teki akateemiseen julkaisemisprosessiin liittyvän kokeilun asettamalla yhden artikkelin avoimeen arviointiprosessiin. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että Olli Sotamaan fantasiajalkapalloa koskeva artikkelikäsikirjoitus oli maaliskuussa 2013 vapaasti verkossa kaikkien kiinnostuneiden kommentoitavissa. Käsikirjoitusta kommentoi yhteensä kymmenen lukijaa, ja yksittäisiä kommentteja kertyi kaikkiaan 67. Avoimen arviointiprosessin kautta kerättiin kommentteja laajasti niin tiedeyhteisön piiristä kuin tutkimukseen osallistuneilta informanteilta ja muilta aiheesta kiinnostuneilta. Samalla kokeilun tavoite oli tehdä tieteellistä arviointiprosessia läpinäkyvämmäksi ja kerätä kokemuksia vuosikirjan kehittämiseen.

Avainsanat: tieteellinen julkaiseminen, vertaisarviointi, avoin arviointi

Abstract

Notes on Open Review: Case Fantasy Football

The *Game Studies Yearbook 2013* conducted an open review experiment for one of the submitted manuscripts. In March 2013, Olli Sotamaa's article on fantasy football was made openly available online for anyone to comment and review. The manuscript received altogether 67 comments from 10 different readers. The open review process was organized to collect comments from a variety of reviewers, including scholars, informants who took part in the study and others interested in the subject. Altogether, the experiment aimed at making the peer review process more transparent and finding new ideas to improve the Yearbook.

Keywords: academic publishing, peer review, open review

Vertaisarvioinnin haasteet

Vertaisarviointi eli *peer review* on yksi tieteellisen työn peruskivistä. Vertaisarvioinnilla tarkoitetaan tieteellistä laadunvarmistusprosessia, jossa alan asiantuntijat arvioivat tieteellisen työn tuloksia. Sen tavoitteena on yhtäältä tunnistaa julkaisukynnyksen ylittävät työt ja toisaalta paljastaa hyvän tieteellisen käytännön vastaiset väärinkäytökset. Vertaisarviointia käytetään tiedemaailman arjessa muun muassa akateemisten toimien täyttämässä ja rahoitushakemusten

arvioinnissa. Tieteellisten julkaisujen kohdalla vertaisarviointi on useimmiten tärkein peruste, jonka nojalla käsikirjoitusten kohtalosta päätetään. Voidaan siis sanoa, että tieteenalasta ja tutkimusaiheesta riippumatta tutkijat maailmanlaajuisesti jakavat ainakin jollakin tasolla ajatuksen vertaisarvioinnin tarpeellisudesta tieteellisten tulosten varmentamisessa (Fitzpatrick 2010).

Perinteiseen vertaisarviointiin liittyy kuitenkin eräitä yleisesti tunnettuja ongelmia. Arviointityö on yleensä tutkijoille ylimääräistä vastikkeetonta työtä, mistä syystä arviointiprosessi saattaa usein tuntua hitaalta ja tehottomalta.

Vertaisarviointi on aina subjektiivista, jolloin arvioijien ennakoasenteet väistämättä vaikuttavat käsikirjoitusten kohtaloon. On myös esitetty epäilyjä, että tunnustetuilla asiantuntijoilla on taipumus suosia tutkimuksen valtavirtaa ja suhtautua kriittisesti uusiin avauksiin (Raivio 2006, 17–18).

Pelitutkimus on tyypiesimerkki monitieteisestä tutkimusalasta, jolla erilaisista perinteistä tulevien arviointiperusteiden intressiristiriitoja ei voida aina täysin välttää. Perinteisesti vertaisarviointiin on useimmiten liittynyt ajatus anonyymisyydestä: arvioijat eivät tiedä, kuka arvioitavan tekstin on kirjoittanut ja tekstin kirjoittaja ei tiedä, ketkä laativat arviot. Menettelyllä on pyritty tukemaan arvioinnin objektiivisuutta ja eliminoimaan puhtaasti henkilöön perustuva kritiikki ja suosiminen. Samanaikaisesti tämä voi huonoimmillaan johtaa ulkokohtaisuuteen ja laiminlyönteihin. Jokainen pitempään alalla ollut on varmasti joskus saanut arvioita, joita voisi ystävällisesti kutsua asiantuntemattomiksi, huolimattomiksi tai kerrassaan tyhjänpäiväisiksi.

Muun muassa edellä mainituista syistä perinteisen anonyymien vertaisarvioinnin kykyä taata julkaistavien artikkelien laatu on ajoittain kyseenalaistettu. Keskeisessä roolissa tässä murroksessa ovat olleet erilaiset verkkojulkaisemisen muodot, jotka ovat viimeisen vuosikymmenen aikana ilmaantuneet akateemisen julkaisemisen kenttään. Monille luonnontieteilijöille, eritoten matemaatikoille ja fyysikoille, arXiv.org ja vastaavat kaikille avoimet tietokannat ovat luonteva ja nopea tapa julkaista tutkimustuloksia. Lisäksi aineistotietokantoja kuten GenBank, Dryad ja figshare käytetään laajojen tutkimusaineistojen jakamiseen, ja GitHubin kaltaisia avoimen lähdekoodin sivustoja voidaan käyttää tutkimusprosessille keskeisen ohjelmakoodin jakamiseen ja kehittämiseen (Priem 2013). Sama kehitys on näkyvässä myös ihmistieteissä. Monet tutkijat julkaisevat muistiinpanonsa, konferenssiesityksensä ja artikkelikäsikirjoituksensa verkossa ja keskustelevat niistä aktiivisesti blogeissaan tai Facebookin ja Twitterin kaltaisissa sosiaalisen median palveluissa. Yhä useammalle näitä kanavia myöten saatu palaute on jo nyt vähintään yhtä hyödyllistä kuin perinteisempien vertaisarvioinnin muotojen kautta saatu (Fitzpatrick & Santo 2012, 8).

Pelitutkimuksen vuosikirja ja avoin arviointi

Viime vuosina kansainvälinen tiedeyhteisö on tehnyt erilaisia avoimen arvioinnin mahdollisuuksia valottavia kokeiluja (Fitzpatrick & Santo 2012, 9–13). Avoin arviointi, *open review*, viittaa konkreettisiin tapoihin tehdä akateeminen arviointiprosessi läpinäkyvämmäksi ja laajemmalle lukijakunnalle avautuvaksi. Niin arvostetut tieteelliset aikakauslehdet kuin yksittäiset tutkijatkin ovat lähteneet omatoimisesti etsimään uusia käytäntöjä ja prosesseja. Ajatus *Pelitutkimuksen vuosikirjan* kokeilusta alkoi kehittyä syksyllä 2012. Jo käydessäni ensimmäisen kerran läpi keräämääni fantasiaurheiluun liittyvää kyselyaineistoa minusta tuntui, että haluaisin kuulla myöhemmin, mitä mieltä nämä ihmiset ovat aineistosta tekemistäni tulkinnoista – siinä määrin analyttisesti monet osallistujat reflektoivat omaa pelaamistaan. Ajatus vain vahvistui tehtyäni tutkimushaastattelut marraskuussa 2012. Niinpä lähestyin *Pelitutkimuksen vuosikirjan* toimituskuntaa ehdotuksella käsikirjoituksen avoimesta arvioinnista. Toimituskunta suhtautui ajatukseen kannustavasti, eritoten kun lupasin vastata itse käytännön järjestelyistä.

Olin jo kesällä 2012 lupautunut kirjoittamaan kuukausittaista fantasialীগakolumnia jalkapalloharrastajien Vastapallo.com-sivustolle. Kolumnin tavoitteena oli tehdä fantasiajalkapalloa tutuksi suomenkieliselle yleisölle pohtimalla sen suhdetta jalkapalloon ja digipelaamisen muihin muotoihin. Kolumnista oli myös suoraa hyötyä tutkimukselleni: sen kautta työstin alustavia aihepiiriin liittyviä ajatuksiani, rekrytoin osallistujia tutkimukseeni, jaoin varhaisia tuloksiani aiheen harrastajille sekä sain palautetta näkemyksistäni. Yhtenä tarkoituksena oli tehdä tutkimusprosessin eteneminen näkyväksi informanteille ja muille aiheesta kiinnostuneille ihan prosessin alkuvaiheista lähtien. Käsikirjoitustekstin asettaminen avoimeen arviointiin oli siten luonteva jatke yritykselleni tehdä akateemista pelitutkimusta hiukan helpommin lähestyttäväksi ja laajemmalle yleisölle avautuvaksi. Tiedemaailman ulkopuolisten kommentaattoreiden lisäksi avoimella arviointiprosessilla oli tietenkin tarkoitus herätellä myös tutkijoita. Ajatuksena oli tutkimuksen yleisemmän relevanssin arvioimiseksi

houkutellessa mukaan myös arvioijia, jotka eivät välttämättä olleet aihepiirin erityisasiantuntijoita.

Käytännössä prosessi eteni niin, että tutustuin alkuvuodesta 2013 erilaisiin teknisiin tapoihin toteuttaa avoin arviointi (hyvä yhteenveto suosituksista, ks. Fitzpatrick & Santo 2012, 24–27). Lopulta päädyin käyttämään Google Drive -palvelua ja sen sisäänrakennettua kommentointityökalua. Ratkaisu perustui käytännöllisyyteen: koska kyseessä oli vain yhden artikkelin arviointi, oman järjestelmän pystyttäminen tuntui liioittelulta. Kyseinen palvelu ei ole toki suunniteltu ensisijaisesti tieteellisten artikkelien arvioimiseen. Pienimuotoisen optimoinnin jälkeen se kuitenkin soveltui varsin hyvin tähänkin tarkoitukseen. Toimituskunta testasi tekstin kommentointia maaliskuun alussa. Tämän jälkeen täsmensin vielä kommentointiin liittyviä ohjeita, ja 12. maaliskuuta 2013 avasimme tekstin avoimeen arviointiin. Mainostin tekstiä suoraan tutkimuksen informanteille, tutkijoille Digra Finland -sähköpostilistalla ja laajemmalle yleisölle niin Facebookissa kuin Twitterissä. Ensimmäiset kommentit käsikirjoitukseen tulivat parin tunnin sisällä sen julkistamisesta. Kuluneen päivän aikana dokumenttia kävi palveluntarjoajan tilaston mukaan lukemassa yli sata käyttäjää.

Käytännössä kommentointi tapahtui siis Google Driven kommentointityökalulla. Tekstiä maalaamalla ja lisäämällä kommenttinsa kuka vain saattoi antaa oman panoksensa artikkelin etenemiseen. Kommentointi oli mahdollista tehdä joko omalla nimellä tai anonyymisti. Lopulta kaikki arvioijat päätyivät käyttämään omaa nimeään. Viimeiseksi kommentointipäiväksi sovimme etukäteen 31. maaliskuuta 2013. Teksti oli näin avoinna verkossa lähes kolme viikkoa. Tuona aikana käsikirjoitusta kommentoi yhteensä kymmenen lukijaa ja yksittäisiä kommentteja kertyi kaikkiaan 67.¹

¹ Alkuperäinen käsikirjoitus, joka sisältää saamani kommentit, antamani vastaukset sekä joitain muistiinpanoja on edelleen luettavissa osoitteessa <https://docs.google.com/document/d/1xVejGND-NI4mL_jm30-9szJyL_y2Qq9qT9A3_HaN8M/edit?pli=1>.

Tulokset

Avoimen arvioinnin kautta saatu palaute on luonteeltaan monipuolista. Osassa kommentteista kiinnitettiin huomiota muotoseikkoihin ja tekstiin jääneisiin kirjoitusvirheisiin. Mukana oli myös rakenteellisia kommentteja sekä toivomuksia tutkimuskysymyksen ja yhteenvedon selkeyttämisestä. Lisäksi sain useita kirjallisuuskysymyksiä ja ehdotuksia tiettyjen osuuksien syventämiseksi. Olipa mukana ihan konkreettisia jatkotutkimusaiheitakin. Vaikka teksti oli täysin avoimesti kenen vain arvioitavissa, asiattomia kommentteja ei ollut joukossa lainkaan.

Perinteisessä vertaisarvioinnissa kommentteja saa usein odottaa viikkoja, jopa kuukausia. Avoimessa arvioinnissa rytmi on paljon nopeampi. Kuten jo edellä kävi ilmi, omaan käsikirjoitukseeni alkoi tulla kommentteja lähes heti tekstin julkistamisen jälkeen. Pitäkseni arviointiprosessin kaksisuuntaisena ja keskustelevana olin mielestäni sitoutunut vastaamaan kaikkiin kommentteihin ainakin lyhyesti seuraavan vuorokauden aikana. Tämä vei varsinkin arviointiperiodin alkupäivinä huomattavasti enemmän aikaa kuin olin kuvitellut: jos vastailin kysymyksiin illalla ennen nukkumaanmenoa, aamulla oli jo uusia kommentteja odottamassa. Keskellä tiivistä opetusperiodia tämä olisi tuskin ollut mahdollista. Onnekseni olinkin kyseisenä ajankohtana tutkimusperiodilla, ja saatoin joustaa muista työtehtävistä.

Tapauksessamme yksi avoimen arvioinnin rikkauksista liittyi keskenään varsin erilaisiin arviointiryhmiin. Toimituskunnan jäseniltä sain olennaisia tekstin muotoiluun, rakenteeseen ja kysymyksenasetteluun liittyviä kommentteja. Fantasiajalkapallon harrastajat kiinnittivät huomiota peliin liittyviin yksityiskohtiin ja muun muassa selvensivät minulle tutkitun pelin historiaa. Samalla saatoimme jatkaa aineiston keruuvaiheessa aloitettua vuoropuhelua heidän paikoin vahvistaessa ja paikoin kyseenalaistaessa aineistosta tekemiäni tulkintoja. Arvioimaan haastamani pelitutkijat nostivat esiin huomioita liittyen omiin erikoisalueisiinsa ja suosittelivat alateemoihin liittyvää lähdekirjallisuutta.

Digitaalisen median tutkija Noah Wardruip-Fruin kokeili *Expressive Processing* -teoksen kohdalla blogimuotoista avointa arviointiprosessia. Yhtenä

pontimena omalle hankkeelleen Wardrip-Fruin (2009) mainitsi perinteiseen anonyymiin vertaisarviointiin usein liittyvän tilanteen, jossa arvioijat nostavat esiin keskenään ristiriitaisia tulkintoja tai jokin aihe on vain yhden arvioijan mielestä kriittinen ja kirjoittajan on vaikea tietää, ketä tulisi uskoa. Avoimessa arviointiprosessissa kirjoittajalla on enemmän mahdollisuuksia. Hän mahdollisesti tietää arvioijan henkilöllisyyden ja osaa silloin paremmin suhteuttaa, millaisesta taustasta kommentit kumpuavat. Vaikka kommentaattoreiden henkilöllisyys ei olisikaan tiedossa, kirjoittaja voi yrittää saada arvioijat keskustelemaan keskenään ristiriitaisesta aiheesta ja saada näin enemmän aineistoa oman kantansa muodostamiseksi.

Kathleen Fitzpatrick (2010) keräsi avoimessa arvioinnissa yli 200 arviokommenttia tieteellisen julkaisemisen tulevaisuutta koskevaan kirjaansa *Planned Obsolescence* (2009). Fitzpatrick kiinnitti huomiota siihen, miten tekstin kokonaisuutta koskevien näkemysten sijaan suurin osa kommentteista kohdistui yksittäisiin lauseisiin tai kappaleisiin. Sama havainto nousi esiin omassa kokeilussamme. Osaksi kyse on oletettavasti siitä, että Google Driven tekstin maalaamiseen perustuva kommentointityökalu ohjasi kokonaisuuden sijaan yksityiskohtiin. Toisaalta perinteistä arviota kirjoittaessaan arvioija useimmiten aloittaa kirjoittamisen vasta luettuaan arviotavana olevan tekstin kokonaisuudessaan, ja näin ollen kokonaisuutta koskevat kommentit syntyvät luontevammin. Kokeiluumme ei sisältynyt suoraan vertailevaa tutkimusasetelmaa avoimen arvioinnin ja toimituskunnan nimeämien arvioijien välillä. Joitain huomioita eroista voi kuitenkin hahmotella, sillä kaikki arvioijat lukivat pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta saman käsikirjoitusversion. Kuten jo edellä mainittiin, avoimessa arvioinnissa saadut kommentit näyttäisivät olevan jossain määrin spontaanimpia ja yksityiskohtiin keskittyviä. Toisaalta niiden määrä oli niin suuri, että mukaan mahtui myös kokonaisvaltaisempia huomioita.

Yksi avoimeen arviointiin osallistunut nosti kommentissaan esiin kynnyksen esittää suoraviivaisen kriittisiä kysymyksiä omalla nimellään. Tämä varmasti jossain määrin pitää paikkansa. Lisäksi asiaan vaikutti osaltaan se, että tunsin suuren osan tekstiä kommentoineista henkilöistä eri yhteyksistä – en tosin lainkaan kaikkia. Osaksi nämä varmasti kokivat jonkinlaista halua tai velvollisuutta

auttaa tutkimusta eteenpäin. Aiempi tuttavuus helpotti sitä, että kommentit menivät turhia kaartelematta suoraan asiaan. Samanaikaisesti ne olivat kautta linjan luonteeltaan varsin sopuisia ja keskustelevia. Tätä taustaa vasten ei ole yllättävää, että kiperimmät metodologiaa koskevat kysymykset tulivat nimenomaan toimituskunnan asettamalta anonyymiltä arvioijalta. Olin kiitollinen näistä osuvista kommentteista, mutta harmittelin samanaikaisesti sitä, etten päässyt heti keskustelemaan niistä samaan tapaan kuin avoimeen arviointiin osallistuneiden kanssa.

Akateemisen julkaisemisen ja arvioinnin tulevaisuudesta

Jos tiede nähdään itseään korjaavana systeeminä, joka jäsentyy pitkälti kulloistenkin asiantuntijoiden välisessä ajatusenvaihdossa, julkaisujen kriittinen arviointi asettuu aivan keskeiseksi osaksi tieteen tekemisen prosessia. Tässä mielessä edellä kuvatun arvioinnin joukkoistamisen ei tulisi olla vain marginaalinen kokeilu, vaan pikemminkin kriittisen prosessin lähtökohtainen vaatimus. Samalla on hyvä muistaa, että arvioijien tai kommenttien määrä ei sinällään ole itsetarkoitus. Keskeistä on edelleen arvioijien asiantuntemus, mutta kuten oma esimerkkimme osoittaa, asiantuntemus voi olla luonteeltaan moninaista. Avoimen prosessin etu onkin siinä, että arvioijien valinta ei rajoitu toimituskunnan väistämättä subjektiivisiin kriteereihin, vaan mahdollisia osallistujia ovat kaikki peleistä ja niiden tutkimuksesta kiinnostuneet. Samalla arvioijan rooli muuttuu parhaimmillaan portinvartijasta keskustelukumppaniksi ja kanssakirjoittajaksi (Priem 2013).

Kari Raivion (2006, 16) mukaan vertaisarvioinnilla voi parhaimmillaan olla tärkeä koulutuksellinen merkitys: alan arvostetun asiantuntijan kriittinen mutta rakentava lausunto on usein arvokas kannustin nuorelle (ja vähän vanhemmallekin) tutkijalle, koska se ohjaa reflektoimaan niin omaa tutkimusprosessia kuin tieteellisen kirjoittamisen käytäntöjä. Vastaavasti voidaan ajatella, että avoin arviointi voi parhaimmillaan tarjota oivallisen mahdollisuuden tutustua arviointikäytäntöihin ja harjoitella tieteellisen keskustelun nyansseja.

Kaikkiaan on selvää, että avoimessa arvioinnissa on vielä paljon kehitettävää. Ehkä avoimen arvioinnin muodoista olisikin hyvä puhua monikossa, sillä avoimuus voi eri yhteyksissä tarkoittaa eri asioita. Se voi tarkoittaa arvioinnin avaamista laajalle lukijakunnalle. Toisaalta se voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kommentoijat käyvät keskustelua avoimesti omilla nimillään. Lisäksi avoimuuden ajatukseen liittyy myös tekstin kirjoittajan tai kirjoittajien aktiivinen osallistuminen arviointiprosessiin. Tarkoituksenmukaiset käytännöt ja avoimuuden asteet eri tilanteisiin löytyvät varmasti ajan myötä.

Samalla on hyvä muistaa, että erilaisia avoimuuden muotoja on noudatettu pitkään akateemisessa arvioinnissa. Olkoon kysymys viranhauista tai väitöskirjojen arvioinneista, kaikki mukana olevat ovat selvillä toistensa henkilöllisyydestä. Opetusnäytteitä voi seurata ja kommentoida periaatteessa kuka vaan. Monissa viimeaikaisissa konferensseissa, joissa olen itse toiminut arvioijana, olen tiennyt muiden samaa paperia arvioivien asiantuntijoiden henkilöllisyyden. Joissain tapauksissa asiantuntijoiden valintaa on myös siirretty arvioijien suuntaan siten, että arvioija on itse voinut abstraktien perusteella ehdottaa, mitä papereita mahdollisesti haluaisi arvioida. Tieteellisten aikakauslehtien kohdalla tulevat puolestaan mieleen arvioinnin muodot, joissa kokeneempi toimituskunnan nimeämä asiantuntija opastaa kirjoittajaa yksityiskohtaisesti artikkelitekstin viimeistelyssä.

Katsauksen loppuksi on paikallaan muutama sana tieteellisestä julkaisemisesta ja sen tulevaisuudesta. Monet tutkijat ja julkaisuformaatit haastavat jo nyt perinteiset tieteelliset aikakauslehdet nopeudella ja vaivattomuudella. Toisaalta perinteisetkin tiedejulkaisut ovat hiljalleen avanneet julkaisukäytäntöjään uusiin innovatiivisiin suuntiin. Kuten Jason Priem (2013) *Nature*-lehden tuoreessa avointa julkaisemista koskevassa teemaosiossa toteaa, aktiivisilla tutkijoilla on nyt erinomainen mahdollisuus ohjata akateemista julkaisemista sellaisiin suuntiin, jotka kunnioittavat omaksuttuja arvoja ja hyödyttävät parhaalla tavalla tieteellistä yhteisöä. On helppo yhtyä Priemin ajatukseen siitä, että meidän ei tulisi liikaa jumittaa seuraamaan erilaisia alati vaihtuvia tieteellisen erinomaisuuden mittareita vaan rohkeasti kokeilla erilaisia verkkovälitteisen julkaisemisen muotoja ja jaella tutkimustuloksiamme usein tavoin uusissa paikoissa. Samaten

kannattaa muistaa, että aina voi esittää toivomuksen oman käsikirjoituksensa avoimesta arvioinnista.

Leikillisuus on aina ollut yksi keskeisistä akateemisen tutkijan hyveistä. Mikä olisikaan parempi foorumi akateemiselle leikille ja pelille kuin *Pelitutkimuksen vuosikirja!* Julkaisuluokitusten ja vaikuttavuuskertoimien aikakaudella meitä haastetaan pelaamaan eräänlaista ”julkaisupeliä”. Tämä peli ei ole kuitenkaan säännöiltään staattinen, ja parhaiten se muuttuu, kun sitä lähtee itse aktiivisesti muuttamaan. Millaisia olisivat ylipäätään leikillisemmät julkaisuformaatit tai pelillisemmät arviointiprosessit? Voisiko arvioijien motivaatiota parantaa pelillistämisen keinoin, esimerkiksi luomalla arvioitsijoiden ”mainemittareita” tai luomalla virtuaalisia palkintoja ja tunnustuksia ansiokkaasti suoritetusta arvioinnista? Julkaisun toimituskunta ottaa mielellään vastaan ajatuksia uusista käytännöistä. Pelailemisiin.

Kiitokset

Lopulliseen artikkeliin voitte tutustua tässä *Pelitutkimuksen vuosikirjassa*. Lähes vuoden kestänyt prosessi on ollut monivaiheinen ja innostava. Arviointiprosessin myötä teksti on muuttunut ja täydentynyt huomattavasti. Haluan vielä kerran kiittää *Pelitutkimuksen vuosikirjan* toimituskuntaa ennakkoluulottomuudesta. Ensisijaisesti haluan kiittää kaikkia kahtatoista kommentaattoriani – sekä avoimeen prosessiin osallistuneita että toimituskunnan nimeämiä. Teidän avullanne teksti on parantunut monin, osin ennakoimattomin, tavoin ensimmäisestä käsikirjoitusversiosta. Lisäksi olen saanut arvokkaita uusia ajatuksia liittyen tuleviin julkaisuihin ja tutkimuksiin. Arviointi ei siis ole tässä tapauksessa toiminut vain laadunvarmennuksena, vaan itse tulen muistamaan prosessin nimenomaan tieteellisen keskusteluna ja oppimisprosessina, jossa olen jatkuvasti joutunut avaamaan ja terävöittämään argumenttejani ja osin myös omaksumaan kokonaan uusia. Tällaisen arviointikokemuksen soisi jokaiselle.

Kirjallisuus

Fitzpatrick, Kathleen (2010). Open vs. Closed: Changing the Culture of Peer Review. *Digital Humanities*, 7.–10.7.2010. King's College, London. Verkkojulkaisuna osoitteessa <<http://dh2010.cch.kcl.ac.uk/academic-programme/abstracts/papers/html/ab-840.html>>.

Fitzpatrick, Kathleen & Avi Santo (2012). Open Review: A Study of Contexts and Practices. The Andrew W. Mellon Foundation White Paper. Verkkojulkaisuna osoitteessa <<http://msc.mellon.org/research-reports/MediaCommons-Open-Review-White-Paper-final.pdf>>.

Priem, Jason (2013). Scholarship: Beyond the Paper. *Nature* 495, 437–440. Doi:10.1038/495437a

Raivio, Kari (2006). Vertaisarviointi tieteellisessä julkaisutoiminnassa. *Tieteessä tapahtuu* 7, 15–19. Verkkojulkaisuna osoitteessa <<http://www.tieteessatapahtuu.fi/0706/0706Raivio.pdf>>.

Wardrip-Fruin, Noah (2009). Blog-Based Peer Review: Four Surprises. <<http://grandtextauto.org/2009/05/12/blog-based-peer-review-four-surprises/>>.